

Srbske narodne pripovedke.

Preložil Fran Erjavec.

I.

MEDVED, SVINJA IN LISICA.

družijo se medved, svinja in lisica ter se dogovore, da bodo orali zemljo in sejali pšenico, da se prehranijo.

Vprašajo drug drugega, kaj bo kdo delal in kako bodo našli seme.

Svinja reče: »Jaz bom vdrla v skedenj ter ukradla seme in s svojim rilcem bom orala.«

Medved pravi: »Jaz bom posejal.«

A lisica reče: »Jaz bom s svojim repom požela.«

Zorali so in posejali. Prišla je žetev. Začno se razgovarjati, kako bodo poželi.

Svinja pravi: »Jaz bom žela.«

Medved reče: »Jaz bom vezal snope.«

Lisica pravi: »Jaz bom zbirala klasje.«

Poželi so in povezali snope. Sedaj se začenjajo dogovarjati, kako bodo omeli.

Svinja pravi: »Jaz bom pripravila pod.«

Medved reče: »Jaz bom zložil snope ter jih omel.«

Svinja pravi: »Jaz bom stresala in odločila slamo od pšenice.«

Lisica reče: »Jaz bom očistila s svojim repom pleve od pšenice.«

Svinja pravi: »Jaz bom vela.«

A medved pristavi: »Jaz bom razdelil žito.«

Skončali so. Medved razdeli žito, a ga ne porazdeli pravično: ker ga svinja prosi, ji da samo slamo, pšenico si pa vzame vso sam, a lisici ne da ničesar.

Lisica se razsrdi ter ga gre tožit. Pravi mu, da bo privedla kraljevega človeka, ki bo žito pravično razdelil. Svinja in medved se prestrašita in medved reče svinji:

»Zakoplji se ti, svinja, v slamo, a jaz bom splezal na hruško.«

Zakoplje se svinja v slamo, a medved spleza na hruško. Lisica odide ter najde mačko, pa jo pozove s seboj, da gresta na skedenj

lovit miši. Ker je mačka vedela, da je na skednju dosti miši, odide rada. Spotoma skoči enkrat na to, drugič na drugo stran za pticami. Že od daleč jo opazi medved s hruške in reče lisici:

»Gorje, svinja! Glej, lisica vodi s seboj strašnega komisarja: ogrnil je kožuh od kune, pa lovi celo krilate ptice ob poti.«

Medtem izgine mačka medvedu izpred oči in pride med travo do skednja. Iskajoča miši je začela šušljati po slami. Svinja dvigne glavo, da vidi, kaj je, a mačka, opazivši njen rilec, misli, da je miš, ter jo zgrabi s šapami za rilec. Svinja se prestraši in zakruli ter skoči in drvi v potok; a mačko obide groza pred svinjo in skoči na hruško. Medved, misleč, da je ona že zadavila svinjo in da gre sedaj nanj, pade od strahu s hruške na zemljo ter se ubije in pogine, a lisici ostane vse žito in slama.

II.

MEDVED IN VOLK.

Medved: »Dobro jutro, ujecl«

Volk: »Meni baš ni dobro, ali hajdi, Bog ti daj dobro!«

Medved: »Pa si kisel danes, morda si gladen, ker si postal tako tenak? Ali glej, ti si tudi krvav! Kaj ti je?«

Volk: »Bogme, prijatelj, slabo se mi je godilo. Postal sem lačen, pa hajdi v vas, da najdem kaj. Ali ko sem hotel odnesti jagnje, me zasledijo psi in začno lajati. Priteče človek, pa me doseže s svojim svetlim repom, ki ga zove on sekiro, da sem komaj odnesel živo kožo.«

Medved: »Mnogo sem že čul o tem človeku. Ej, da bi se jaz sešel enkrat z njim, tako bi ga premikastil, kot evo to glogovo vejico.«

Volk: »Če te ravno veseli, moreš. Pridi zjutraj k meni, pa ti pokažen človeka.«

Pride jutradan zjutraj medved k volku. Odideta na pot in se ustavita za nekim grmom v zasedi. Čakata, čakata in kar priteče po gazi otrok.

Medved: »Je li to človek?«

Volk: »Ni še, pa bo še.«

Čakata, čakata in tedaj pritaplja starček, ves bel kot ovca.

Medved: »Je li to človek?«

Volk: »Ne, ta je že bil človek.«

Čakata, čakata in zdajci prijaše po gazi pandur ves v rdečem suknu in z brkami, kakor dve borovi veji; za pasom se mu rumenita dva samokresa, a med njima dolg nož.

Medved: »Je li to človek?«

Volk: »Aha, glej, to je človek!«

Medved je skočil izza grma v gaz, volk pa ostane za grmom in gleda, kaj bo.

Ko vidi pandur medveda sredi gazi, kjer se napihuje, izvleče samokres in dvakrat ustrelji. Pogodil ga je obakrat, ker se je vsakokrat stresel. A medved ostane na bojišču. Pandur se pa ne šali, temveč potegne svetli nož in lop po njem enkrat, dvakrat ter mu kroji kožuh. Ko potegne z nožem tretjič, zbeži v šumo medved, ves oblit s krvjo.

Čez več dni, ko je medved nekoliko prebolel rane, se snide zopet z volkom.

Volk: »No, kako je bilo, prijatelj? Sedaj menda vidiš, da je človek najmočnejše živo bitje.«

Medved: »Hočeš-nočeš, sedaj moram verovati. Ali, zaista, nisem videl v svojem življenju take živalinje, kot je človek. Stal sem v gazi, a on mi kot divja mačka prhne v lice, tako da se mi naježi vsa koža. A ko mu pridem bliže, izvleče nekak svetel jezik, pa lop enkrat, dvakrat in evo, glej mojo črepino!«

Moč pesmi.

*Radosti večje na svetu mi ni,
kakor če pesem veselo zapojem,
mračna se duša tedaj mi zvedri
in zadovoljnost spet v srcu je mojem.*

*Kadar mi žalost prešine srce,
ondaj blaži me pesemca mila,
kadar mi v duši se misli rode,
že se iz srca je pesem izlila.*

*Pesmi si pojem vesele, glasné,
da mi po polju glas daleč odmeva,
misli pa moje najprej mi hité —
tjakaj, kjer hiša mi rojstna sameva.*

*V duhu spustim se pod lipo tedaj,
gledam studenec ljubkó žuboreči,
poleg pozdravlja zeleni me gaj,
ptica prepeva v cvetoči mi seči.*

† Marjeta Sršenova.

